

VÁNDORÚT A FÉNYBEN

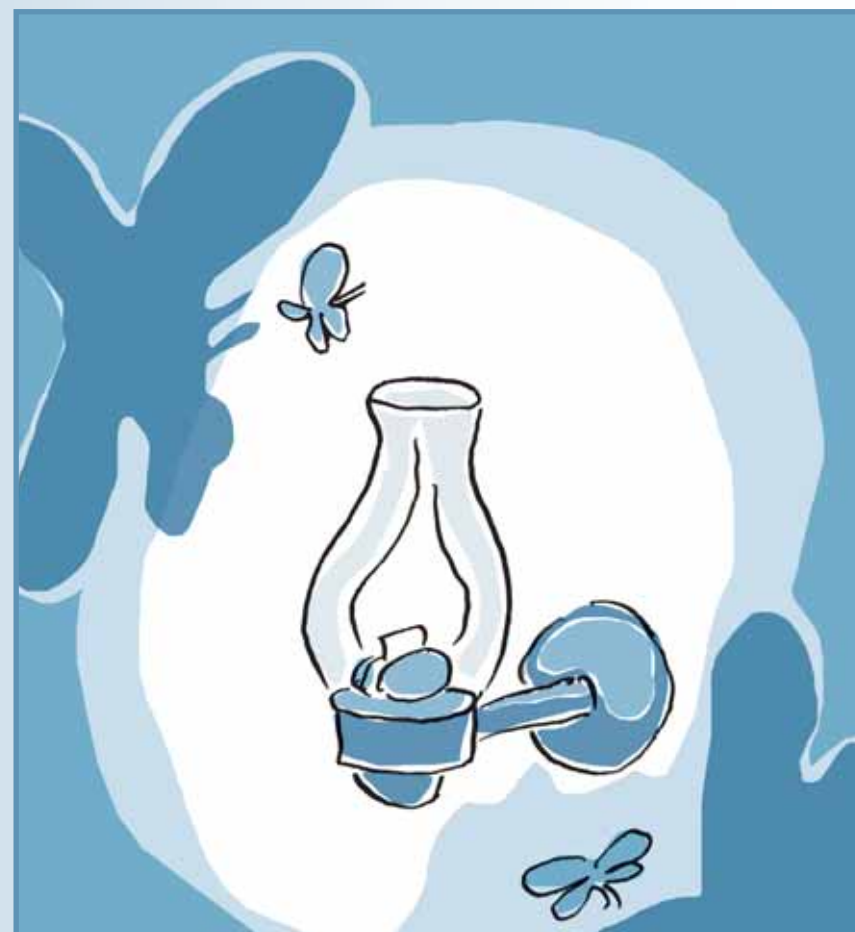
SZKA208_35

A FÉNY A MŰVÉSZETBEN

Készítette: Bányai László

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIA

8. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése					
I/a A fény és az árnyék					
A	<p>A tanár két nagy csomagolópapírt tesz fel egymás mellé a falra. Az egyiknek a közepére felírja a FÉNY szót, a másikéra pedig azt, hogy ÁRNYÉK. A tanulók előbb az egyikhez, majd a másikhoz kapcsolnak olyan szavakat, amelyek e kifejezések tartalmára gondolva, az eszükbe jutnak. A tanár minden elhangzó szót elhelyez valahol az egyre szövevényesebbé váló asszociációs hálóban.</p> <p>A tanulók ezután – a tanár irányításával – előbb arról beszélgetnek, hogy milyen viszonyban van egymással a fény és az árnyék, majd példákat keresnek egymást ugyanilyen módon kölcsönösen feltételező fogalompárokra.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>A témakör gondolati bejárása</p> <p>Asszociációs készség</p> <p>Rendszerszemlélet</p> <p>Analógiás gondolkodás</p>	<p>Frontális munka – közös gondolati háló készítése</p> <p>Frontális munka – beszélgetés</p>		<p>Csomagolópa- pír Filctollak Ragasztógyur- ma</p> <p>P1 (Példák)</p>

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. Új tartalom feldolgozása					
II/a Fényben fürdő belső képek					
A	<p>A tanár arra kéri a diákokat, hogy csukják be a szemüket, és 3 percig csendben maradva próbáljanak meg felidézni vagy elképzelni egy olyan jelenetet, ami számukra kellemes, és a fény fontos szerepet játszik benne.</p> <p>Ezután mindenki kap egy A/4-es lapot, amire rárajzolja egy felhő körvonalát, a belsejébe pedig viszonylag nagy betűkkel tömören leírja az általa elképzelt jelenetet. Ezután mindenki körbevágja a felhőjét, és ragasztó gyurmával sorban felerősíti a terem e célra kiválasztott falfelületére. Miközben elhelyezik a falon, el is mondják, hogy milyen kép jutott az eszükbe.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>A témához való személyes kapcsolódás</p> <p>Kreativitás Önkifejezés</p>	<p>Egyéni munka – belső képalkotás és ennek rögzítése</p>	<p>A/4-es papírok</p> <p>Színes filctollak</p> <p>Ollók</p> <p>Ragasztógyurma</p>	
II/b A fény szerepe a régi korok művészetében					
A	<p>A tanár olyan képeket vetít az építészet és a képzőművészet történetéből, amelyek jó példái annak, hogy milyen fontos szerepet játszott a fény a régi korok embereinek gondolkodásában.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>Ismeretbővítés és rendszerezés</p> <p>Befogadás</p>	<p>Frontális munka – diavetítés és tanári magyarázat</p>		<p>P2 (Kivetíthető képek)</p>

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/c Fénnyel „írt” képek					
A	A tanár a fényképezés történetének hőskorából vett képeket vetít, amiket érdekes információkkal egészít ki. Végül néhány olyan természeti képet mutat be, amelyen nagyon szép fényhatárok láthatók. 7 perc	Ismeretbővítés és a házi feladat előkészítése Befogadás	Frontális munka – diavetítés és tanári magyarázat		P3 (Kivetíthető képek) P4 (Szómagyarázat)
II/d A házi feladat kiadása					
A	A tanár megkérdezi a diákokat, hogy ki tud képeket letölteni az internetről, illetve prezentációt készíteni. A jelentkezőket öt felé osztja. Ők lesznek a tanórán kívül dolgozó csoportok vezetői. A vezetők sorban választanak maguknak csoporttagokat, egészen addig, amíg az osztály minden tagja nem csatlakozott valamelyikükhöz. A tanár elmondja, hogy a házi feladat egy digitális fotóalbum összeállítása lesz, amelynek a címe: Napkeltétől napnyugtáig – Vándorút a fényben. Minden csoportnak odaadja a feladat leírását. A tanulók átgondolják, hogyan fogják elkészíteni az albumot, és ki milyen szerepet vállal benne. 8 perc	Csoportalakítás és feladatkiosztás Együttműködés Tervezés Feladatvállalás	Frontális munka – tanári közlés és csoportalakítás Csoportmunka – a munka megtervezése és feladatvállalás	D1 (Feladateleírás)	
B	Ha ennek adottak a feltételei, a többi elem változatlansága mellett – a tanulók saját készítésű digitális fényképekből is összeállíthatják az albumot. 8 perc	Ugyanaz	Ugyanaz	Ugyanaz	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/e Önálló alkotómunka					
A	<p>Az óra első felében készült asszociációs háló, és az elképzelt jeleneteket rögzítő „felhők” ott maradnak a falon, és a következő hét folyamán ötletekkel, kereshető internetes kulcsszavakkal segítik az alkotó munkát.</p> <p>A csoportok a külön-külön egyeztetett munkamenet szerint összeállítják az albumukat.</p> <p>45 perc (+ a diákok által még erre szánt idő.)</p>	<p>A közös alkotómunka gyakorlása</p> <p>Számítógép-használat Kreativitás Együttműködés</p>	Csoportmunka – közös anyaggyűjtés és megformálás		
II/f Napkeltétől napnyugtáig – Vándorút a fényben (a digitális fotóalbumok bemutatása)					
A	<p>(Itt kezdődik a második tanóra.)</p> <p>A projektor és a számítógép segítségével a csoportok egymás után bemutatják az általuk összeállított digitális fotóalbumot. A képekhez kapcsolódó verseket és egyéb szövegeket előszóban teszik hozzá a prezentációhoz úgy, hogy menet közben valamikor a csoport minden tagja megszólal. A bemutatóra felhasználható idő csoportonként 4 perc.</p> <p>Ezután mind az öt csoport 2-2 percben (bemutásonként fél percben) véleményt mondhat a másik négy csoport alkotásáról – kiemelve azt, ami a legjobban tetszett benne, és azt, amin esetleg érdemes lenne még javítani. Az időkeretek betartását a tanár ellenőrzi.</p> <p>30 perc</p>	<p>A megszületett alkotások bemutatása</p> <p>Előadókészség Véleményalkotás Időgazdálkodás</p>	<p>Frontális munka – csoportbemutatók</p> <p>Értékelés csoportos szóforgóval</p>	<p>A tanulók által elkészített bemutatók</p> <p>Számítógép Projektor</p>	Másodperceket is mutató óra

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a Az együttműködés tapasztalatai					
A	A csoportok a D2 értékelő lap segítségével átgondolják, hogyan dolgoztak együtt az elmúlt hét folyamán, majd fél percben minden csoport szóvivője ismerteti az önértékelés eredményét. 10 perc	Visszatekintés a közös munkára Önértékelés	Csoportmunka – a közös tevékenység értékelése	D2 (Értékelő lap)	
III/b Mi lenne, ha egyszer csak megszűnne körülöttünk a fény?					
A	A diákok körbe ülnek, és a tanár arra kéri őket, hogy csendesedjenek el, és egy percig csukott szemmel gondoljanak arra, mi lenne, ha egyszer csak valami miatt megszűnne körülöttük a fény. Mit éreznének? Hogy változna meg az életük? Ezután egy mondatban sorban mindenki elmondja, ami az eszébe jutott. A tanár pedig annak kifejezésével zárja az órát, hogy milyen jó dolog, hogy látunk, és élvezhetjük a fény által nyújtott szépségeket. 5 perc	Az elvégzett munka hangulati megerősítése Fantázia Szóbeli önkifejezés	Frontális munka – fantáziagyakorlat szóforgóval		

TANÁRI MELLÉKLET

P1 Példák

olyan fogalompárokra, amelyek tagjai ugyanúgy kölcsönösen feltételezik egymást, mint a fény és az árnyék.

Nappal – éjszaka, hegy – völgy, világosság – sötétség mennyország – pokol stb.

P2 Kivetíthető képek (Külön mappában)

Néhány – az internetről letöltött – kép ízelítőül, amely tetszés szerint másokkal is helyettesíthető.

1. sorozat – Képek az ókori Egyiptomból, ahol a sírok és a templomok tájolásában döntő szempont volt a Nap járásának a figyelembevétele.
Scheffer János webgalériájából www.schefferj.ps.hu
2. sorozat – Barokk művészek alkotásai (Caravaggio, Rembrandt, Vermeer), akik minden más korszakhoz viszonyítva a legnagyobb jelentőséget tulajdonították a fénynek és az árnyéknak a műveikben.

P3 Kivetíthető képek (Külön mappában)

1. sorozat – Dagerrotípiák az 1830–40-es évekből
Az utolsó kép egy korabeli dagerrotípiakészítő teljes eszköztárát mutatja be.
2. sorozat – Fényjelenségek a természetben
A www.fizkapu.hu honlapról.

P4 Szómagyarázat

Dagerrotípiá: a Daguerre és Niépce által feltalált első, gyakorlatban használható fotografiai eljárás – a mai fotóeljárásoknak azonban nem őse. A ~ alkalmazta először a kémiai erősítést, az előhívást a fényképek készítésében. A felvétel ezüst-jodiddal bevont fémlemezre készült, 3-30 perces megvilágítással, melyet 60 C fokon higanygőzzel hívtak elő. A képet tengeri sóval fixálták. A dagerrotípiá közvetlen pozitív képet adott, a bal és a jobb oldal föl volt cserélve rajta.